

**OPINIA
O SPRAWOZDANIU BURMISTRZA MIASTA MARKI
Z WYKONANIA BUDŻETU ZA ROK 2004**

Opiniowane „Sprawozdanie Burmistrza Miasta Marki z wykonania budżetu za 2004 rok” zostało przedłożone w dniu 1 kwietnia 2005, czyli w wymaganym terminie. Komisja Rewizyjna rozpatrywała je na trzech kolejnych posiedzeniach w dniach: 6, 11 i 14 kwietnia 2004.

W celu wypracowania opinii o sprawozdaniu, Komisja przeanalizowała dodatkowe dokumenty, m.in. uchwały Rady Miasta oraz zarządzenia Burmistrza w sprawie zmian w budżecie, dostępne sprawozdania finansowe jednostek organizacyjnych gminy (szkół, przedszkoli, Biblioteki Publicznej Miasta Marki i Mareckiego Ośrodka Kultury) oraz Mareckiego Stowarzyszenia Sportowego „Marcovia” korzystającego z dotacji gminy. Ponadto Komisja zwracała się do Burmistrza i Skarbnika o udzielenie informacji uzupełniających, dotyczących m.in. stopnia realizacji inwestycji zaplanowanych na rok 2004, wysokości wynagrodzeń dyrektorów gminnych instytucji kultury, warunków dzierżawy gruntu pod halę tenisową na terenie stadionu sportowego przy ul. Wspólnej, niektórych umów na usługi z zakresu geodezji itd. W ocenie wykonania budżetu, Komisja uwzględniła też wyniki własnych postępowań kontrolnych.

Sprawozdanie przygotowane zostało w sposób staranny i bardzo szczegółowy. Składa się ono z dwóch zasadniczych części: w pierwszej zostały omówione dochody (plan wraz ze zmianami wprowadzanymi w trakcie roku budżetowego, informacje o wykonaniu dochodów), w drugiej zaś wydatki (według analogicznego schematu). Ponadto w sprawozdaniu zawarte są informacje o stopniu zadłużenia miasta. W obu głównych częściach sprawozdania, tabelarycznym zestawieniom danych towarzyszą obszernie opisy, wzbogacone licznymi wykresami obrazującymi dynamikę wybranych wskaźników na przestrzeni kilku lat. Dzięki temu możliwa jest nie tylko ocena zjawisk gospodarczych, które miały miejsce w 2004 roku, lecz także trendów rozwojowych. Pewną wadą prezentacji jest brak całościowych zestawień tabelarycznych dochodów i wydatków; dane te są prezentowane według działów klasyfikacji i przeplatane obszernymi objaśnieniami.

Sprawozdanie nie budzi zastrzeżeń z punktu widzenia jego poprawności merytorycznej. Komisja zauważyła jedynie drobne usterki polegające np. na niespójności między danymi w tabelach a opisem (s. 2-5). Wynikały one z faktu, iż opis dotyczył zmian w paragrafach, w nawiasach podano zaś tylko numery rozdziałów, podobnie jak w tabelach.

OCENA MERYTORYCZNA WYKONANIA BUDŻETU

W pierwotnym planie budżetu na rok 2004 przedłożonym Radzie Miasta przez Burmistrza 15 grudnia 2003 roku zaplanowano dochody w wysokości 34.608.351 zł, wydatki zaś na poziomie 34.531.251 zł. W trakcie prac nad projektem budżetu prowadzonych w komisjach kwota dochodów została zwiększona na skutek dodatkowych informacji umożliwiających bardziej precyzyjne ich prognozowanie o 812.634 zł. Planowane wydatki zwiększono o 782.634 zł

Budżet miasta Marki został przyjęty uchwałą Rady Miasta nr **XIII/95/2004 z dnia 24 marca 2004 roku**. Zaplanowano w nim łączne **dochody** ze wszystkich źródeł w wysokości **35.420.985 zł** oraz **wydatki** w wysokości **35.313.885 zł**. Zarządzenie nr 0152/13/2004 w sprawie wprowadzenia układu wykonawczego budżetu Miasta Marki Burmistrz wydał w dniu 9 kwietnia 2004.

W trakcie trwania roku budżetowego Rada Miasta podjęła osiem uchwał w sprawie zmian w planie budżetu miasta Marki na 2004 rok, a dwanaście zarządzeń w tej sprawie wydał Burmistrz z upoważnienia Rady Miasta. W roku 2004 budżet był więc korygowany 20 razy.

W rezultacie tych licznych zmian, w ostatecznym planie budżetu kwota **dochodów** została **zwiększona** o **2.294.379 zł**, a kwota **wydatków** o **2.388.379 zł**. Zatem końcowy plan przewidywał **dochody** na poziomie **37.715.364 zł**, **wydatki** zaś na poziomie **37.702.264 zł**

I. Dochody

1. Zmiany planowanych dochodów w trakcie roku budżetowego

- 1.1. Zwiększenie ogólnej kwoty planowanych dochodów. Dochody zwiększane były 7 razy uchwałami Rady Miasta i raz na mocy zarządzenia Burmistrza. To ostatnie zwiększenie polegało na wprowadzeniu do budżetu dotacji na przeprowadzenie wyborów do Parlamentu Europejskiego. Nie zostało ono wprowadzone uchwałą rady z uwagi na zbyt krótki czas, jaki upłynął od uzyskania informacji o wielkości dotacji do terminu, w jakim musiały być zrealizowane pierwsze wydatki związane z przeprowadzeniem wyborów. Taki tryb wprowadzenia zmiany w dochodach (analogiczną zmianę wprowadzono po stronie wydatków) był więc w tym przypadku uzasadniony i nie został zakwestionowany przez Regionalną Izbę Obrachunkową.
- 1.2. Zmniejszenie ogólnej kwoty planowanych dochodów nastąpiło tylko raz o kwotę 67,560 zł.

2. Wykonanie dochodów

- 2.1. Dochody zostały wykonane w roku 2004 w łącznej kwocie 37.249.524 złotych, czyli o 465.840 zł niższej niż przewidywał plan końcowy. Zatem wykonanie dochodów nastąpiło na poziomie 98,8%.
- 2.2. Poziom wykonania dochodów w poszczególnych działach klasyfikacji budżetowej. W większości działów dochody wykonano na poziomie od 95% (np. Dział 700 – Gospodarka mieszkaniowa) do ponad 100%. (np. Dział 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od jednostek nie posiadających osobowości prawnej). Najniższy poziom zanotowano w dziale 900 (Gospodarka komunalna i ochrona środowiska) i było to związane z nieotrzymaniem dotacji ze starostwa na budowę kanalizacji deszczowej w ul. Fabrycznej.
- 2.3. Struktura wykonania dochodów według źródeł ich pochodzenia. W roku 2004 **dochody własne gminy** wyniosły **17.008.783 zł** i stanowiły 46% wszystkich dochodów. **Udział gminy w podatkach budżetu państwa** wyniósł **9.793.771 zł** i stanowił 26% ogólnej sumy dochodów. W roku 2004 otrzymaliśmy **dotacje i subwencje** w wysokości **10.446.990 zł**. Kwota ta stanowiła 28% dochodów gminy.
- 2.4. Stan zaległości. Poziom zobowiązań wobec budżetu gminy, których nie udało się ściągnąć w roku 2004 i latach poprzednich wyniósł **2.604.728 zł** (jest to kwota zaległości pomniejszona o nadpłaty) i bardzo nieznacznie zwiększył się w stosunku do roku poprzedniego. Mimo wzmoczonych wysiłków podejmowanych w celu ściągnięcia należności, od lat nie udaje się odwrócić tendencji wzrostowej zaległości, choć znacznie ograniczona została, wręcz niemal zahamowana jej dynamika i była ona w roku 2004 dużo słabsza niż dynamika wzrostu dochodów.

2. Wnioski dotyczące wykonania dochodów

- 2.1. Ogólna kwota dochodów wykonanych w roku 2004 jest o 6.095.868 zł wyższa od dochodów wykonanych w roku 2003. Nastąpił więc realny wzrost dochodów o prawie 20% w stosunku do roku poprzedniego oraz o ponad 30% w stosunku do roku 2002. Świadczy to o dobrym tempie rozwoju gminy.
- 2.2. Prawie połowa dochodów gminy to dochody własne. Ich wysokość wzrosła w stosunku do roku 2003 o prawie 2 miliony złotych. Na przestrzeni ostatnich lat rośnie udział podatku od nieruchomości w dochodach gminy. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż wyższe dochody udało się uzyskać bez podnoszenia stawek podatkowych.
- 2.3. Znacząco zwiększył się w roku 2004 udział gminy w podatkach budżetu państwa, co ma związek m.in. z dynamicznym wzrostem liczby mieszkańców miasta. Należy przypuszczać, że tendencja ta utrzyma się, gdyż budowane są nowe osiedla. Planowane w roku 2005 inwestycje związane z dokończeniem budowy sieci wodociągowej, intensyfikacja prac nad kanalizacją miasta, budowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej oraz zabiegi władz mające na celu stworzenie nowego połączenia komunikacyjnego z metrem warszawskim powinny zwiększyć jeszcze bardziej atrakcyjność miasta i sprzyjać wzrostowi liczby jego mieszkańców.
- 2.4. Procentowy udział subwencji i dotacji w dochodach miasta był w roku 2004 nieco niższy niż w roku poprzednim, mimo dużych kwot w dziale „Opieka społeczna” przekazanych miastu wraz z nowymi zadaniami. Wysokość subwencji i dotacji wyniosła prawie 10,5 mln. zł i była wyższa o ponad milion złotych niż w 2003 roku (ten kwotowy wzrost był związany wspomnianym nowym zadaniem gminy z zakresu opieki społecznej).

II. Wydatki

1. Zmiany w planach wydatków w trakcie trwania roku budżetowego

- 1.1. W trakcie roku budżetowego zmianom ulegał też plan wydatków – osiem zamian dokonano na mocy uchwał Rady Miasta, 11 – zarządzeniami Burmistrza. Jedną ze zmian dokonanych zarządzeniem Burmistrza dotyczyła zwiększenia kwoty wydatków w dziale 900, co miało związek z opisaną już wyżej koniecznością wydatkowania środków z dotacji na przeprowadzenie wyborów do parlamentu europejskiego.
- 1.2. Zmiany wydatków z wyjątkiem jednej, miały charakter wzrostowy lub przesunięć między paragrafami. Jeśli uwzględnić najbardziej szczegółowy poziom klasyfikacji budżetowej, ogólna liczba w dochodach i wydatkach dokonanych w trakcie roku budżetowego wyniosła 1968.

2. Wykonanie wydatków

- 2.1. Wydatki wykonano na łączną kwotę **36.382.088** złotych, co stanowi 96,5% planu końcowego. Wydano o 1.320.176 zł mniej niż zakładał plan końcowy, jednak z tej kwoty należy odliczyć 260.204 zł na pokrycie wydatków niewygasających.
- 2.2. W roku 2004 na zadania inwestycyjne przewidziano ostatecznie kwotę **7.947.743** zł, to jest o prawie 2 miliony więcej niż w roku 2003. Z tej kwoty najwięcej środków przeznaczono na budowę sieci wodociągowej oraz na budowę i oświetlenie dróg, w tych działach też nastąpił największy wzrost w stosunku do roku poprzedniego.
- 2.3. Wydatki bieżące (w tym także wydatki remontowe) wyniosły w 2004 roku **28.434.345 zł** i były wyższe od wydatków bieżących w roku poprzednim o niespełna 4 mln. złotych. Najwyższy ich wzrost nastąpił w działach: Opieka społeczna (1.449.188 zł) i Oświata i wychowanie (1.213.833 zł).

3. Wnioski dotyczące wykonania wydatków

- 3.1. Kwota wykonanych wydatków jest niższa od kwoty wydatków zaplanowanych oraz od kwoty wykonanych dochodów. Nadwyżka wykonanych dochodów nad wydatkami (z uwzględnieniem wydatków niewygasających) wyniosła 607.232 zł.
- 3.2. Wydatki inwestycyjne stanowiły w roku 2004 prawie 22% wszystkich wydatków gminy.
- 3.3. Zarysowała się bardzo korzystna tendencja polegająca na zmniejszającym się udziale wydatków na administrację w ogólnej sumie wydatków miasta. W roku 2003 odsetek ten wynosił 16,6%, w roku 2004 zaś 13,6%. Jest to godne podkreślenia tym bardziej, że liczba zadań z tego zakresu zwiększa się z każdym rokiem.
- 3.4. Poważnym obciążeniem budżetu miasta są wydatki na utrzymanie szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich oraz przedszkoli. Wykazują one stałą tendencję wzrostową. W roku 2004 środki z części oświatowej subwencji ogólnej pokryły tylko 52,6% wydatków szkół. Wszystkie wydatki przedszkoli i świetlic są pokrywane ze środków własnych gminy. Dla porównania, w roku 2004 do utrzymania samych tylko szkół gmina dołożyła kwotę niewiele mniejszą niż kwota wszystkich wydatków inwestycyjnych roku 2004.
- 3.5. W roku 2004, po raz pierwszy od kilku lat, zmniejszył się udział środków własnych gminy w finansowaniu wydatków na opiekę społeczną (zmalął znacząco z 48,0% do 32,1%).

Kredyty i zobowiązania

- 4.1. W roku 2003 kredyty i zobowiązania wynosiły 6.054.275 zł i stanowiły 16,3% wykonanych dochodów. Poziom zadłużenia był więc o wiele niższy od poziomu dopuszczalnego. Nieznacznie (o 3,2%) zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego.
- 4.2. Obciążenie budżetu miasta z tytułu spłat rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi odsetkami było w roku 2004 niższe o 10.819 zł niż w roku poprzednim.
- 4.3. Stan zobowiązań wymagalnych na koniec 2004 roku wyniósł zaledwie 74.895 zł.

Wnioski końcowe

1. Ocena sprawozdania

- 1.1. Sprawozdanie spełnia wymagania formalne dotyczące stopnia szczegółowości nie mniejszej niż w uchwale budżetowej. Część opisowa jest bardziej obszerna i zawiera znacznie więcej informacji niż jest to wymagane.
- 1.2. Jest ogólnie poprawne pod względem merytorycznym i rachunkowym.
- 1.3. Zawiera dane zgodne ze stanem faktycznym.
- 1.4. Zawiera jedynie drobne usterki wskazane na str. 1 niniejszej opinii.

2. Ocena wykonania budżetu

- 2.1. Analiza sprawozdania burmistrza oraz innych dostępnych dokumentów pozwala stwierdzić, że:
  - przy wykonaniu budżetu stosowano zasady prawidłowej księgowości i rachunkowości,
  - nie stwierdzono naruszenia dyscypliny budżetowej przez Burmistrza Miasta,

- nie stwierdzono przekroczenia przez Burmistrza zakresu upoważnień do zaciągania zobowiązań obciążających budżet,
- nie stwierdzono przekroczenia przez Burmistrza zakresu upoważnień do dokonywania zmian w budżecie w trakcie trwania roku (por. uwaga zamieszczona w części I, p.1.1. niniejszej opinii)
- nie stwierdzono nieprawidłowości w wykorzystaniu dotacji celowych i subwencji przez Burmistrza,
- nie stwierdzono niegospodarności przy realizacji budżetu w roku 2004.

2.2. W wykonaniu budżetu w roku 2004 można dostrzec zjawiska pozytywne. Najważniejsze z nich to:

- realny i bardzo znaczący wzrost dochodów i wydatków w porównaniu do roku 2003,
- obniżenie poziomu zadłużenia budżetu miasta w stosunku do roku 2003,
- wysoki udział dochodów własnych miasta w całości dochodów, co daje miastu większą niezależność finansową i możliwość kształtowania budżetu,
- bardzo niski poziom zobowiązań wymagalnych,
- właściwy wybór zadań inwestycyjnych do realizacji w pierwszej kolejności (priorytet dla inwestycji w infrastrukturę – wodociąg i drogi).

2.3. Dało się też zauważyć zjawiska budzące pewne zaniepokojenie:

- wysoki stan zaległości w rozliczeniach dochodów i wciąż duży ich udział w ogólnej kwocie dochodów miasta
- niepokojąco wysoki udział wydatków na utrzymanie szkół i przedszkoli i utrzymywanie się tendencji wzrostowej tych wydatków,

Podsumowując:

Komisja Rewizyjna nie wnosi zastrzeżeń do wykonania budżetu i opiniuje sprawozdanie Burmistrza pozytywnie.

Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej

Małgorzata E. Babiuch-Hall